

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztőség: Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Egyes szám ára 16 fillér. Megjelen minden vasárnap reggel.</p>	<p>Kiadóhivatal: Weisz Márk könyvkereskedése, hová a előfizetési és hirdetési díjak küldendők. Nyilttér petit sora 60 fillér.</p>
---	---	---

Bevezető.

Csongrád, 1901 február. 17.

Fájdalmas és megszégyenítő látvány lehet az ország összes katolikusai szemében, a csongrádi templomban, Isten oltáránál egy nem közönséges gonosztevőt látni. De nekünk, akik pusztulását nézzük a nép erkölcsi érzületének, akik romjai között járunk az osztályharcok által feldúlt társadalomnak, s mi akik a szocializmus tüzeit innét kigyúlni láttuk, s most az anarkhia zászlaját épen a lelki pásztor beszennyezett kezében látjuk lobogtatni s halljuk nap-nap mellett vészjósló tiltakozásait, a haza törvényei szerint fennálló jogrend ellen: mi a kétségbeesés fájdalomával emeljük fel szavunkat az ország legfőbb hatóságaihoz, és összes polgáraihoz, mint testvérekhez. Hogy a hazai kereszténység gyalázatára ne túrják meg itt tovább is ezt a közveszélyes örületet, ezt az államellenes tanokat hirdető és többszörös büntettekkel terhelt gonosztevőt.

Ha egy katona, ha egy hivatalnok, ha egy bármilyen testület valamelyik tagja hasonló botrányokkal vétene a becsület ellen, az illető testület nem engedné, hogy tovább is tagjai közt maradjon a megbélyegzett egyén.

A hazai rom. kath. papság körében azonban nem emeltetett eddig egyetlen hang sem, amely tiltakozott volna: hogy nem túrik tovább az oltár meggyaláztatását és az egyházi hatóságok meghurcolását.

És elszörnyűködve látta a művelt külföld, hogy a hazai kath. papság, a társ egyházak hitközségei nem tiltakoztak ez ellen. Hogy nem tartottak gyűléseket, kerületi értekezleteket e botrányok alkalmával, s nem tiltakoztak az ellen, hogy velük egyenlő állásban megmaradjon az az ember, akit saját püspöke úgy jellemzett, hogy — **«átka és szégyene az egyháznak.»**

Csongrád város közönsége nem csak a maga: hanem a r. kath. egyház, a kereszténység és a magyar állam veszélyeztetett békéje, jogrendje érdekében emeli fel kérő, esdeklő szavát.

I.
Közveszélyes örült — mint lelki pásztor.

Boldog emlékeztető Neszedva István fölszentelt püspök, váci egyházmegyei püspöki helyettes által történt kinevezése foly-

tán, gr. Károlyi Sándor úr ő nagyméltósága ajánlatára, 1886. december hó 8-án foglalta el Hegyi Antal, püspöki titkár a csongrádi plébánia hivatalát.

Azt reméltük, hogy a püspöki udvarból kikerült lelkipásztor onnét bizonyos lelki műveltséget hozott magával és nemcsak táplálni fogja az elődei által mindenkor fenntartott egyetértést s a különböző társadalmi osztályok között a békés együttműködést; hanem feltételezett jó tulajdonságai folytán, kiváló hivatása körében, előkelő zászlóvivője leend minden oly törekvésnek, amely e sok sorscsapást keresztül élt város közügyei előbbvitelét czélozzák.

Amde a kinevezett plébános működésének pár hónapi tartama alatt, csakhamar keserű tapasztalatok árán kikellett mindeme reményeinkből ábrándulnunk s arra a szomorú valóra ébredtünk fel, hogy egy beteg kedélyű, erőszakoskodó s féktelen természete folytán, közveszélyes örülttel van dolgunk. Dühöngő örütségének legelső áldozata, mindjárt a beigtatási ebéd alkalmával — a saját édes testvére volt, akit féktelen indulat rohamban kidobott a parochiából vendégei szemeláttára, s Hódmező-Vásárhelyre, csendőrök által tolonczoltatott el, minden könyörgés dacára. Azonban túrtünk, hallgattunk. Ekkor beláttuk, — különösen a plébániai hivatalban megjelenő hívekkel szemben tanúsított féktelen indulatrohamai miatt: hogy papi állását nem fogja botrányok nélkül megtartani, hanem beszennyezni. Azonban ama hiu reményben, hogy a vele szemben éreztethető engedékenység természetét megváltoztathatja, s esetleg kisebb méretű vétségek miatt nem leend czélszerű az együtt működés előnyeit kockáztatni — hallgattunk és túrtünk.

Eme jóindulatú engedékenység azonban kellő eredményre nem vezetett. Sőt, úgy látszik, idegbajából származott dühöngő, rakoncátlan természete kapzsiságát is felébresztette, ami újabb s újabb zsarolásai alakjában, tanújelét adta annak, hogy ily lelki megfogyatkozásokkal, teljesen számíthatatlan állapotban levő embernél, határozottan ki van zárva ama feltevés: hogy ő, mint plébános, közmegelegedésre tovább is működhessek itten.

Innentől kezdve működése a törvényszegések, féktelenkedések s erőszakosságok, sőt országos botrányok szakadatlan láncolatát képezik s a templomban a kereszteléseknél, temetésekénél olyan verekedéseket rögtönzött, hogy beigazolta csakugyan az őt megfigyelő orvosok ama szakvéleményét, hogy a csongrádi parochiára egy dühöngő, sőt közveszélyes örültet igattak be.

Hogy ez a szakvélemény mely meggyőződést igazol, csak később jött tudomásunkra abból kifolyólag, hogy Kecskemét város közönsége, már káplán korában kénytelen volt szuronyok kíséretében elfogatni, letartóztatni és mint közveszélyes örültet, őt Vácra tolonczoltatni, szuronyok közt, azzal a határozott kijelentéssel, hogy vagy gyógykezeltesse, vagy büntesse meg a püspöki hatóság, (b. e. Peitler Antal) — vagy tegyen vele amit akar: de Kecskemétre ne küldje, mert innét azonnal eltolonczolják újra, mint közveszélyes örültet és bujtogatót.

Az eset a következő volt. Kecskemét város r. kath. felekezeti iskolaszéke elhatározta hogy iskoláit átadja az államnak. S hogy határozatának hivatalos formát adjon, iskolaszéki gyűlést tartottak a parochián, Bogyó r. k. apátplébános lakásán, mely alkalommal az átadásról szóló határozatot jegyzőkönyvbe foglalták. Hegyi ugyanis mint káplán, hogy népszerűtlenné tegye főnökét, féktelen módon agított plébánosa ellen. S mivel az iskolaszék nem akarta a heczckáplánt figyelembe venni: a tudatlan parasztoakat össze csődítette a parochia elé, s annyira felbujtotta őket hogy szalmát hoztak egész halommal, s várták a plébániáról kijövőket azzal a szándékkal, hogy a szalmát meggyújtják s az égő tűzbe fogják beledobni a parochiából kijövő iskolaszéki tagokat, az apátplébánost pedig kidobják a parochiából, s Hegyi Antalt fogják helyébe beültetni.

Azonban Bogyó apát nesztét yéven Hegyi Antal veszedelmes bujtogatásának: értesítette bizalmas uton Bagi Lászlót, Kecskemét város akkori polgármesterét, aki nyomban egy század katonaságot kért a Mollinár ezred parancsnokától, a felbujtogatott parasztoakat szétkergette, Hegyit pedig letartóztatatta.

Mikor ezzel rendben volt, négy baka szuronyfedezete alatt hamarosan eltolonczoltatta a heczckáplánt és plébános aspiránst, Vácra, Peitler Antal püspökhöz — hogy ettől a közveszélyes embertől kímélje meg Kecskemét város közönségét, tartsa szem előtt, magánál, és ne eressze plébániára — a nép közé, amelyet megméltelyezzen.

Peitler Antal hajtott is az erélyes polgármester tanácsára: s miután hasztalan tett vele H.-M.-Vásárhelyt kísérletet: Vácra marasztalta, mint magántitkárt, — Hegyi Antalt. Azonban püspök utódja e luxusnak nem lévén barátja — kihelyezte őt egy parochiára. Még pedig Neszedva István protekciója folytán épen Csongrádra, amely egyike a leggazdagabb jövedelmet hajtó parochiáknak.

És itt már nehezebb dolog az önvédelem vele szemben. Kecskemét önálló törvényhatóság, — holott Csongrád csak nagyközség, Hegyi Antal ott csak káplán volt: itt már plébános gyanánt folytatja veszedelmes büntetteit.

Ott szegény káplán volt — itt egy dúsjövedelmű főúr, — akit még a táblai bírák is csak udvarias levélben hívnak meg a kihallgatásra — megidőzés helyett.

Mindamellet reméljük, hogy a jogegyenlőség mai korszakában — védelmet, és meghallgatást talál a mi gyenge szavunk is, mikor az ország színe előtt, az igazság és a törvény oltalmához folyamodunk!

A csongrádi híveket rémülettel tölti el az a hír, hogy az idén bérmálás lesz a váci püspök jóakaratóból. Rémmületüknek oka nem más, mint azok a fájdalmas emlékek, amelyeket Hegyi Antal izgatott lelke állapota miatt kellett elszenvedniök, aki valahányszor bérmálást teljesített a püspök, őt annyira felizgatta a sok gyöngédeden osztogatott arczlegyintés — hogy kitört rajta a dühöngés és a püspök szemeláttára, agyba-főbe verte, aki csak mozc-

czanni mert, mikor mellette elhaladt. Különösen fájdalmas emlékek fűződnek a legutóbbi — az 1896 évi bérálás botrányaihoz. Ez alkalommal Jung János váci főszentelt püspök szemeláttára mintegy 30 fiatal legényt és leányt véresre vert ökleivel, sőt Máté János menekülő keresztfiának az utcára is utána rohant — míg dühében elfáradt, a futástól és verekedéstől.

Hegyi Antal eleintén csupán arra szorított, hogy felszentelt ökleivel és karmaival, valamint a keresztel, mint verekedési eszközrel boldogítsa híveit. Azonban ezek a szerény eszközök nem elégitették ki az ő lelkének háborgó indulatrohamaikat: s a templomi kegyszereket szaporította egy korbács ostorral is, amelyet állandóan a sekrestyében tart, hogy ha rájön a dühroham — legyen kéznél az az alkalmas eszköz, a melyet a kocsisok és kutyapéczérek használnak a kutya-ólban — de nem hisszük, hogy legyen a világon olyan pap, aki ezeket használja a — templomban. Ugy halljuk, hogy ezt a szent korbácsot a nemzeti muzeum részére fogja Csongrád hitközség kuratora beküldeni, Hegyi Antal bucsuzása után.

Megszoktuk már azt is, hogy itt alig mulik el vasárnap, ünnep, anélkül, hogy Hegyi egy-két embert megne verne ostorral, ökölrel, feszülettel, vagy azzal, ami a keze ügyébe esik. De azt kiszűk, hogy talán mégis csak tulságos foka az önimádságból eredt dühöngő örültségének, hogy azt követeli, miszerint csak térden csuszva járjanak hívei a templomban, ha ő prédikál, mert a csongrádi plébános nem földi Isten: mint Sima Ferkó, akit szintén a nagyási hobort fosztott meg esztől. De talán megfoghatnák a Csongrádon dühöngő örült plébánost hívei is, mikor leugrik a prébikáló székéből, az oltártól — ha ökleivel üti yeri azt az ájtatos hívőt, aki köhögését nem bírja visszatartani, vagy az orrát kénytelen zsebkendőbe kifújni. Csodáljuk, hogy az egyházi és közigazgatási hatóságok a vallás érdekében engedték a templomot állandó botrányok tanyájává lealacsonyítani, amelyben a kutya korbács, ostor és az ököl állandó szerepet játszik, s maholnap a czirkuszt fogja pótolni az erömutatványokat szerető közönség kedvére, Hegyi Antal.

II.

A csongrádi templom mint verekedések botrányfészke és a szent korbács.

A közvélemény régóta tisztában van azzal, hogy Csongrád plébániáját egy közveszélyes örült bírja; hanem sajnálattal látják mégis Csongrád katolikus hívei, hogy a váci püspök nem tesz lépéseket a hívek panaszai folytán, az itteni állapotok orvoslására. Ez az orvoslás nem lehet más, mint Hegyi Antal plébános elhelyezése orvosi kezelés alá. Hogy ez a közveszélyes örült mennyire rászolgált erre, beigazolta ezt 16 év alatt számtalan botrányaival, amelyek országosan hírhedtté tették nevét s szűgyenére váltak az egész egyházmegyének.

De a csongrádi közönséget nemcsak kínosan érintették ezek a nap-nap után megújuló botrányok, hanem valóságos iszonyattal töltötték el a kedélyeket ama tények, amelyekkel Hegyi Antal az Isten házáat valósággal verekedések színhelyévé, s a parokhiát büntanyává változtatta.

A templomban, a keresztelések, temetések, hitoktatások alkalmával csoda számba megy az olyan esete amely verekedés és durva kifakadások nélkül folyik le; s hitoktatása nem áll egyébből, mint a legféltelenebb szidalmakból, úgy hogy a jegyes párok csak félve lépik át küszöbét.

A mélyen megsértett felek megsokalták ezeket a folyton ismétlődő botrányokat. Amde a bíróságoknál hasztalan kerestek jogorvoslatot. Mert a papi talárral szemben kellő jogvédelmet nem találtak, s végre belátták, hogy ki vannak szolgáltatva ők is, sőt ki vannak szolgáltatva a közigazgatási hatóságok is egy közveszélyes

örültnek — hiszen a bíróság felfogása az volt, hogy az örültben is, a bűnösben is tisztelni kell a papot.

A számtalan esetből csak néhány templomi brutalitását említjük fel, az előbb említett eseteken kívül — amelyeknek az lett a vége: hogy a sértett felek szűgyenkezve tapasztalták, miszerint Hegyi Antal még a bíróságok előtt is kivételes kedvezményben részesül, a súlyosabb beszámítás helyett.

Hiszen mindnyájan éreztük és tapasztaltuk, hogy velük szemben nem egyszer, de százszor, minden igazunk dacára is szűgyenletes kudarcot vallottunk. Mert, hát Hegyi Antal, ha bosszuja következtében érdeke úgy kívánta, hát felfelé olyan ábrázattal jelent meg, hogy *bár melyik vásároszó énekes koldus tanulhatott volna tőle, mint kell alamizsnát könyörögni a legszűtelenebb zsupori zsebéből.*

Ha pedig ez sem használt: akkor egyik nap dühöngött mint az örült, másik nap pedig rimánkodott, mint a csinytevő gyermek — és esküvel fogadta jobbulását. Így tett a püspökével, így tett a Csongrádi Lap szerkesztőjével, Söhlya Gyula főjegyzővel, s ama számtalan egyénnel, kiket megmart. Jövő hó 26-ikán lesz újra sajtó perben főtárgyalása Szegeden amiatt: mert az orvosokat megrágalmazta. Holott pár évvel ezelőtt egy hasonló vád miatt megtartott főtárgyaláson Hegyi Antal, a szegedi bünyenyítő törvényszék előtt, az orvosoknak addig könyörgött, míg azok vádjukat vissza nem vonták. Hozzá tesszük még azt is, hogy Hegyi Antal plébános úr azért, hogy felkeltse az orvos urak és a törvényszék szánalmát, a végtárgyaláson *egy kiökölt, kopott, lisztes kabátban jelent meg és oly siralmas bünbánó ábrázatot vágott, hogy még a közválló kir. ügyészek is megsejt rajta a szíve. Egyuttal fogadást tett, hogy ez életben soha senkit sem fog egy árva szóval sem bántani, csak most bocsássanak meg neki.*

Ilyen körülmények között nem volt csoda, hogy vele szemben mindenki letette a fegyvert, meghódolt. Bizva egy szebb jövő halvány reményében, vissza vonultak, átadva a tért a további garázdalkodásra Hegyi Antal urnak és párthiveinek.

Mint az ide 1. 2. 3. sz. alatt mellékelt ítéletekből kitűnik, az történt özv. Magdics Gáspárné községi szűlésznővel is, aki elég szerencsétlen volt, hogy ép olyankor vitt egy csecsemőt megkereszteltetni, mikor a csongrádi plébánoson a dühöngő örültség rohama kitört, s őt a templomban agyba-főbe verte. A bíróság — dacára a súlyos testi sértésnek és a templomban történt, szertartás közben elkövetett vétésnek: ahelyett hogy a legmagasabb beszámítás alá vette volna, tekintve hogy közbotrányt okozott vele — becsület sértésnek minősítette, a Btk. 91-ik §. alkalmazása mellett, s erre is a legenyhébb mértékkel szabta ki az 50 firt pénzbüntetést.

Amde Hegyi nem bánt ily enyhén a sértett nővel: akit — mert ő ellene panaszt emelt — örökre kitiltott a templomból, ki emiatt elveszté kenyerét, s nagy szűgyénységben halt el.

A pör részletei pedig mindörökre eltemetve maradtak a szegedi törvényszék aktái között. Holott ezek az akták érdekes adalékokat szolgáltatnak az alföldi néppárt vezérének a biográfiájához. Meg vannak bennök írva, eskü alatt kihallgatott tanuk vallomásai hogyan izgatott a derék plébános — egy bábaasszony ellen.

Elment házalni — azt mondja az irás — az ő katolikus hívei közé és egész ékesszólásával küzdött Magdics Gáspárné asszonyság ellen, aki akkoriban híres szűlésznő volt Csongrád városában. A plébános ur emez apostoli körutja közben lelkükre kötötte az anyáknak, hogy ne hívják a házukhoz a szidalmazott bábaasszonyt, hanem ismerjék kötelességüknek, hogy az ő parancsai szerint szűljék meg gyermekeiket, s mikor látta, hogy mégis

belép a templomba a bábaasszony, egy csecsemőt hozván ölében: anyira dühbe jött ezen, hogy agyba-főbe verte a keresztelés alkalmával.

De voltak botrányosabb esetei is.

Azután hogy elfoglalta parokhiáját, 2 évre rá az öreg, 40 évig a templom szolgálataiban állott harangozót, a templomban, a hívek szemeláttára felpofozta, a hívek százai előtt felszentelt kezeivel kilökte és a 70 éves aggot állásából elcsapván: kenyerétől megfosztotta — minden ok nélkül, egy dührohamában. És a 70 éves agg bánatában és szűgyenében pár hétre rá meghalt.

A 4. 5. 6. 7. számú mellékletek azonban sötéten illusztrálják, hogy e botrány is büntetlen maradt, ahelyett, hogy azonnal elmeogyógyintezetbe helyezték volna. Mert hogy ez a szokatlanul enyhe elbánás a bíróságok részéről csak tápot adott féktelen indulatrohamaiknak: mutatják a következő esetek, amelyek igazolják azt is, hogy a templomot, parokhiát, temetőt a legbotrányosabb verekedések színhelyévé alacsonyította le, s a parokhiát folytonosan verekedések tanyájává s fosztogatások, sikkasztások büntészkévé tette.

Nem csak a kereszteléseknél, de a temetések alatt is csinált botrányokat, ha rájöttek a dührohamai.

Mindjárt az első évben bebizonyította, hogy a temetőben sem zavartatja magát, ha megbolondul. Özy. Blászik Istvánné temetésén a gyászoló közönség közt kikísérte a halottat Palástiné is, zászlóval. A szegény asszony elfáradt a hosszú utban, s a zászlót a sír mellett álló fa ágaihoz támasztá s az eldőlt. Amint ezt meglátja Hegyi Antal, mint egy fenevad rárohant Palástinéra, s a szertartást abba hagyva, pofozni és ütlegelni kezdte, oly erővel, hogy a szerencsétlen asszony epilepsziába esett, s azóta ez a rettenetes betegség gyötri.

De nemcsak a felnöttekkel szemben bánt ilyen bestialis durvasággal. Mindenkét fenevadként megtámadó örületében nem ismer kivételt a gyermekek és nők közt sem.

Ugy látszik a verekedést, dühöngést megkivánja a vére: s ha nincs kezeügyében férfi — akkor a gyerekeken tölti ki örvöngő dühét. Így egy alkalommal — mise közben, az oltártól felrohant egy bottal kezében, a kórusra és az ott éneklő gyermekek fejét, arcát kezdte ütni, vérben forgó szemekkel keresvén azt, akinek hangja felbőszítette. Ütötte, verte őket, mint egy bőszült fenevad és a gyermekek ijedten menekültek az emeletre levezető szűk lépcsőn, egymást letaszítva. Menekülés közben az egyik gyerek a lépcsőkönn leesett — agyarázkódást kapott, s egész életére nyomorék lett.

A szegény gyermek apja nem is merte perelni a veszedelmes örültet, mert félt, hogy őt és családját is kitiltja a templomból, vagy mise közben neki ront, ha meglátja és agyba-főbe veri, a hívek szemeláttára, mint a 70 éves harangozóval, s másokkal tett. Különben is látta, hogy milyen elbírálás alá esik az, ha ez az örült egyén botrányokat csinál a templomban, s arról az ország közönsége mitsem tud, csak a bíróság.

De nemcsak gyermekekkel, nőekkel, agokkal szemben bestialis durvasággal mutatja ki örületen dühét; hanem paptársával szemben is a komikum magaslatáig ragadtatja magát féktelen haragja.

Paptársát: Felber István hittanárt egy örület rohamában a legdurvább kifakadásokkal kitiltott egyszer-mindenkorra a parokhiáról és a templomból. S így aztán Csongrád közönsége abban az épületes látványban gyönyörködhetett, majd egy évig, hogy egy örült parokhus elől paptársa kénytelen volt naponként biciklin utazni a szomszéd Csany faluba, ha misézni akart, mert majd egy évig nem engedte, hogy oltárhoz jusson a nevezett hittanár.

De valamennyi esetet felül mulja az a gonosz tette, amelynek egy szegény 76

éves özvegy asszony lett áldozata. Özy. Ujszászi Jánosné 1896-ban megjelent a parokhián, hogy misét mondasson. Mivel Hegyi épen egy anyakönyvi kivonattal bajlódott, s a szegény öreg nő nem halotta, hogy elutasította őt a plébános: idegessége oly annyira elvette esztét, hogy felemelte a nagy anyakönyvet és hozzá vágta az öreg asszonyhoz néhányszor úgy, hogy véresen vitték haza az ágyba, amelyből többé nem is kelt föl. A gyászoló család, az özvegy fiai nyiltan vádolták hírlapi uton azzal, hogy anyjuk vére, mint bűnösre a csongrádi lelkipásztor fejére száll: de szó nélkül eltűrte e súlyos vádat, sőt még elég cinikus volt megüzenni a gyászolóknak, hogy ha sokat okoskodnak s őt feljelentik: úgy pár ezer ft munkadíjuk kiutalását is megtagadja — mint a munka átvételével megbízott küldöttség elnöke.

Ime ez a cinikus lelketlenség jellemzi ezt a közveszélyes öröktet — aki itt lelkipásztori hivatalt bitorol.

Több alkalommal azonban rajta vesztett az efféle dühöngései miatt; mert egy ízben Tandari Mihály ács elbánt vele, Szemes Antal pedig őt felképezte, — a földhöz vágta s a földön megdöngönyözte — még pedig úgy, a dühöngő Hegyi Antalt, hogy napokon keresztül alig bírt járni a verés miatt, a hívek nagy lelki épülésére.

Hanem azért a szegényérzet nem ösztönözte arra, hogy innét távozzék, ilyenek után, hanem még ma is itt dühöng ez a közveszélyes örült a csongrádi parochián és folytatja brutalitásait, egyre fokozottabb mérvben. Nincs az a befügymiszter, akihez legalább egy-két küldöttséget ne vezetett volna a hatóságok ellen 16 év alatt — ő mint a legszigorúbb közbíró és erkölcsbíró, holott egész működése szakadatlan láncolatát képezi a bűnös územeknek és büntetteknek amelyeket nem is tagadhatott.

Nincs ember, akit meg ne rágalmozott volna, nincs olyan egyházi és világi hatóság a melyik ellen ne izgatott volna, és alig van olyan híve, akit ki ne lökött volna a parochiájából vagy meg ne vert volna. A csongrádi közönség tehát immár hangosan tiltakozik az egész ország előtt az ellen, hogy a váci egyházmegye, mely eddig bedugta füleit a panaszokra, mégis itt túri meg, az ő nyakukon, ezt a közveszélyes embert, aki azzal tartotta fenn magát eddig, hogy félt, rettegett tőle mindenki. S nehogy őt vádolja valaki, másokat, biráit, hatóságait vádolta s gyalázta folytonosan a legképtelenebb rágalmakkal, mihelyt útjába állottak határtalan pénzsomjárnak és sikkasztásokért felelősségre vontak.

Feljelentette számtalanszor a szolgabíró-ságot, a járásbíró-ságot, a posta hivatalt, az összes orvosokat, — s legutóbb a bécsi kabinetirodának jelentette fel Csongrád-megye egyik legtiszteltebb vezérégyéniségét, Ujhelyi Nándor kir. tanácsost azért, hogy nem ő reá — Hegyire, — hanem a függetlenségi párti képviselőre szavazott.

És a folyton rágalmakkal védelmező, s valóban közveszélyes örült azalatt minő erkölcsi példát mutatott a népek magán életében? Sima Ferencnek méltó társa gyanánt, határtalan pénzsomját kielégítendő: hozzányult a 6770 ft alapítványi pénzekhez, kicsalt a svájci szerzetesektől 52.000 frank misepénzt azzal a ravasz ámitással, hogy a szegény felvidéki papok közt nagy a szegénység — tehát küldjenek mennél több misepénzt, hogy ő ki-oszthassa köztük.

És a parochiából csak 24 forintot küldött ebből a pénzből, a többi elsikkasztotta utolsó fillérig, úgy hogy valóban ellehet mondani, hogy immár országos hírű, sőt európai hírű büntanyává tette Sima Ferenczel együtt a csongrádi parochiát: beigazolván Svájc előtt is hogy **a váci egyházmegyében a sikkasztás és család megbocsájtatható dolgok.**

III.

A csongrádi parokhia mint sikkasztások és fosztogatások büntanyája.

Ha közbotrányt okozott Hegyi Antal plébános brutalitása — nem kevésbé lepte meg híveit örületes pazarlása, amelyeknek forrása a bűn volt, s indító oka ama fékezhetlen kapzsisága, amelylyel hozzányult a mások pénzéhez, elkobozta mások jogait, csak hogy azzal határtalan pénzsomját kielégíthesse.

Mint csongrádi plébánosnak tág tere nyílt önmagát tömjénezeteni. Félrevezetett híveinek támogatásával mindenkit hatalma alá akart hajtani. Végtelen leleményességével és a csömörlődésig édeskedésével tettett bizalmaskodásával eleinte sokakat megnyert. Adta a nagyurat, bankó volt sok. Főszerepelt mindent hatalmasan. Megénekelte szürkéit házában hallatlan pazarlást vitetett véghez. Úri barátai belevitték a politikai szereplésbe. Minden vállalat és intézménynél vezérszerepet nyert. Úri barátaival és a családdal utazott, hetekig nem volt ilyenkor itthon. Szórta a pénzt, mint a szél a polyvát; de nem a helybeli jótékony célokra, hanem saját kedvteltéseire. Egyik barátnéja részére, akit heteken át szokott vendégül tartani a parochián, névnapi ajándék gyanánt Bécsből sürgöny útján megrendelt s a meghaltak lelki üdvösségére szánt idegen pénzből, kifizetett 600 ftos ágyúval lepett meg: mely aztán mint Juliska ágya szerepelt a parochia fényes butordarabjai közt sokáig — míg dobra nem került.

Szerepelt mint Croesus a korteskedésnél. Boltot nyitott s mint lisztkereskedő — saját fölszentelt kezeivel mérte a lisztet, hogy pénzt csináljon. De bele bukott a liszt üzletbe. Belenyert mint nyomdatulajdonos a nyomdájába. Pöreivel elmarasztalaltatván roppant összegeket fizetett, kihágásaiért elbirságotlaltván egy vagyont pazarolt.

Ezen időre esik a csongrádi köztemető ügyében tanúsított féktelenkedő magatartása. A kétségtelenül községi tulajdont képező, de használatra a csongrádi r. k. egyház céljaira átengedett temető rendezése czimén Hegyi Antal plébános a sirhelyeket a községi előljáróság megkérdezése nélkül értékesíteni kezdte s e czimén több ezrekre menő összegeket szedett be a felektől, anélkül, hogy ezen összegekről megszámlolt volna. Több panasz emeltetvén a községi előljáróság előtt, az előljáróság a 9% alatti közgyűlési határozat szerint az ügyet a képviselőtestület elé vitte s a képviselőtestület mint a temető tulajdonosa felhívta Hegyi Antalt a sirhelyek árának elszámolására. A plébános azonban nem csak nem tett eleget ezen felhívásnak, de sőt ez irányban benyújtott felelővételével s ez idő szerint a kir. bíróságok előtt folyamatban levő per megindításával lehetetlenítette, hogy a beszédett díjakról szabályszerű elszámolás történjék. Megengedjük ugyan hogy az évi templom számadásokban ily czim alatt de a valóságtól eltérő számadási tételek szerepelhetnek, de arról határozott tudomásunk van, hogy a tényleg beszédett összegek több mint 50%-a számadáson kívül kezeltetett Hegyi Antal által. Ezen állításunk igazolására egyfolytatandó vizsgálat szolgáltatna adatokat, mert a számadásokba a gondnokokat nem engedte beletekinteni.

A canonica visitatio kötött stóla szedésére jogostja fel a csongrádi plébánost.

A plébánosi functio egység alapja az ezüst forint mai pénzértékünk szerint 2 korona 10 fillér. Ennek következtében az egy papos mise, a koporsó tétel, a temetés 2 korona 10 fillérjével számítható.

Külön stóla tehát nem létezik. A csongrádi plébános a községi pénztárból nyelendő 3600 korona évi fizetésért köteles karingben kis és öreg halottat ingyen temetni, ingyen keresztelni s egyelőre meg határozandó órában naponként ingyen házasságot kötni. Ma a karingben végzendő temetési szertartásokért fizetnek

kis halottak után 40 fillér, nagy halott után 1 koronát, pluviális temetések után fizettek ezelőtt 84 fillért, ma fizetnek 1 korona 68 fillért. A plébános ma tényleg a szabad stóla álláspontjára helyezkedett.

Faragó Mihály temetéséért a következő díjak szedésére lehetett volna jogosult és pedig saját személyét illetőleg.

mise	1 ft 05 kr.
libera	1 ft 05 kr.
temetés	1 ft 05 kr.
pluviális	84 kr.

Összesen 5 ft 04 kr.

És tényleg beszédett 500 forintot.

Hogy ily magas, úgyszólván önkényes stóla szedetik a canonica visitatio ellenére a plébános által, erről meggyőződés szerzhető a hagyatéki leltáraknál elfekvő s a plébános által kiállított nyugtákból, amelyek igazolják hogy híveit rendszeresen fosztogatta.

A plébános ily hallatlan viselkedése napról-napra szította az elégedetlenséget, különösen akkor midőn nyilvánvalóvá vált, hogy ő még püspöki titkár korában magához ragadta az ugynevezett svájci mise intenciók kiosztását s ezen a czimén Csongrádon is folytatta a csalásait és a sikkasztásait: kicsalván a csongrádi hívektől 6730 ftot mise alapítványokra, kicsalván a *«szegény felvidéki papok javára»* Svájc zárdáitól 104. ezer misepénzt, 52.000 frankot és ezeket a rengeteg összeget 24 ft kivételével elsikkasztván.

Utána néztünk és tudjuk, hogy ő Bielből és Winterhurttól évenként többször kapott nagyobb összeget márkákban, miket a leszámító banknál Bpsten beváltott. Azt tudjuk a postakönyvekből, hogy ő ezen összeget kapta, de azt is onnan tudjuk, hogy azt a *«szegény papoknak»* a postán el nem küldte. Azt is tudjuk, hogy mikor a *«Csongrádi Lap»* egy száma francia és német nyelven a misepénzek forrásához megküldetett, Hegyi mitsem sejtve, hogy le van leplezve a megcsalt és kifosztogatott svájci barátok előtt, ismét pénz végett irt a rászédett svájci barátoknak.

Irta pedig azt, hogy rendkívül nagy nyomorúságban vannak a szegény felvidéki papok, s zaklatják őt misepénzekért — küldjenek hát neki — minél hamarabb és minél nagyobb összegeket a kegyes svájci barátok — hogy a küldendő pénzeket ő kioszthassa a szűkölködő papok között.

Azt is tudjuk, hogy erre az alávaló elvetemültségre, megbotránkoztak a kegyes szerzetesek és egy olyan levélben hívták föl a csalót és sikkasztót igazolásra, amelyet nem tehetett az ablakába.

«Horrendum dictu — így kezdődött a kegyes barátok levele, hát annyira meggyelvetemültség — hogy még ennyi gáztett sem elégité ki telhetetlen pénzvággyad, s mielőtt igazolnád magad — újabb családokat akarsz elkövetni?»

Nem is kapott többé egy fillért sem tőlük!

Léven a sikkasztás büntette hivatalból üldözendő cselekmény, a kijött vizsgáló bíró a magán panaszosok kihallgatása után a plebániái hivatal könyveit vizsgálta át. Volt meglepetés: az egyik pénztár számadási könyvben egyszerűen évek óta nincs számadás, másokban még nagyobb hiba. Az alapítványozók nevei összeirattak és a vizsgáló bíró elé rendeltették be, hol megkérdezett, mint ezt tőlük tudjuk, hogy kívánják-e Hegyi Antal megbüntetését, még ezek közül is néhányan kívánták.

Kihalgattattott aztán Hegyi Antal, ki június 2-án a jbiróság előtt azt vallotta, hogy Eszes Mátyás tudtával sok ezer ft van a Csongrád és Vidéke takarékpénztárnál, az azonban egy árva krajczár ily czimű pénz ellen is protestál, kinek június 2-án a szemébe mondatott, hogy a Justin-féle 300 ftos alapítványt elsikkasztotta, de ő e pénzt másnap beküldte és Justinék már a kezükben bírják a püspök által kiállított alapítványi oklevelet, kinek ugyanakkor szemébe mondatott, hogy a sz. Anna kép

megrendelőjétől két év előtt fölvetett árat a festő nem kapta meg, de ő másnap a festőt 150 frttal kifizette, . . . kihalgattott és többé maga sem merete mondani, hogy a sok ezer frt, vagyis a berendelt 89 alapítványozó tőkéje takarékpénztárban van, hanem hogy egyszerűen elköltötte. Tudjuk ezt pedig onnan, mert az ő egy napig tartó kihallgatása után még más tanúk hallgattak ki arra nézve, hogy miféle tudomásuk van arról, miszerint Hegyi Antal sok ezer frton oltárokat szerelt föl, képeket festett, mindent javított, tanyát építtetett stb.?

Hát a válasz az volt, hogy Hegyi Antal valóságosan kizsaratolta a népet, közadakozás címén — amikről nem számolt el senkinek, sőt nem is fizette ki a rég begyűlt pénzből a megrendeléseket. Beigazoltatott, hogy nincsen egészen kifizetve a templomkörüli kerítés. A misemondó ruhák, a temezői harang, a szt. Anna kép stb. nincsenek kifizetve? A mi pedig ezeken kívül készült vagy alakított a templomban, részben magán viseli az adakozó nevét, részben pedig az utolsó darabig tudjuk, hogy kinek a pénzén készült.

Közben a lapokban nyilvánosan kezdtek szellőztetni, hogy a csongrádi plébános sok ezerre menő misét kap Svájc-ból, a nélkül, hogy elmondásukról gondoskodnék.

A szentszék nem lehetett tőlen ily nagy nyilvános váddal szemben annál is inkább, mert az illető lapok egyes példányai a miséket szolgáltató svájciak kezébe is kerültek s azok a püspöki hatóságnál aggodalmukat kifejezve és az ügy megvizsgálását követelve, felszólaltak. Igazolásra szólította fel tehát Hegyi Antalt, és ismételve hosszabb határidőket tűzött ki neki, hogy okmányait összeszedve elszámoljon, vagy legalább erkölcsi bizonyosságot nyújtson arra nézve, hogy a nagyszámú szentmise intenciókat tényleg kiosztotta.

Hegyi nem akarta magát igazolni. A szentszék azért őt ezen a czimen és a tisztetlenség miatt porbe fogta.

Hegyi azonban ismételt idész daczára, a szentszék előtt meg nem jelent; a miséről pedig egyáltalán számolni nem akart.

A szentszék e miatt Hegyinek hivatalból jogvédőt rendelt, ügyében rendszerint eljárót őt, mert megjelenni nem akart, in contumacian ítélte el, a teljes felfüggesztéssel sujtván őt.

Az in contumaciam hozott ítéletnek, vagyis az elmacsolásnak, tudvalévő dolog, az a jogi hátránya, hogy az ellen nincsen helye a fellebbezésnek. A váci szentszék pedig ennek daczára is az ítéletben a fellebbezés jogát Hegyi Antal nyíltan biztosítja, hogy módot nyújtson neki az igazolásra.

Sőt kimondott büntetés, czéljából — mert az ítéletnek javulását és makacsságának megtörését czélolta — de alakjánál fogva is felfüggesztése nem lévén időhöz kötve — tisztán a cenzúra természetével bírt. A cenzúra, nevezetesen az in re correctionis hozott cenzúra elleni fellebbezés nem suspensiv, nem felfüggesztő, hanem csak devolutiv, hatályú, vagyis ellene csak birtokon kívül lehet appellálni. A váci szentszék pedig ennek daczára megengedte az ítéletnek, hogy birtokon belül appellálhat.

Oly engedékeny, oly elnéző eljárás ez, amely majdnem a jogszabályok határain is túltesz!

A szentszék Hegyi Antal hivatalbeli jogvédőjével közölte az ítélet, a ki a fellebbezés jogával élve az esztergomi érseki szentszékhez appellált.

Az érseki fórum a váci szentszék ítéletét helyben hagyta, sőt magát az egyházi jogszabályok rendelkezéséhez szigorúan tartva, azt végre is hajtatta, csak birtokon kívül adva helyet az esetleges fellebbezésnek!

A váci szentszék így kénytelen volt a felfüggesztést kimondó ítéletet végre-

hajtani, az ellen a pap ellen, aki a templomot verekedések színhelyévé, a parokhiát pedig sikkasztások, csalások fosztogatások büntanyájává aljasította le. Felfüggesztették állásától — nehogy az olártól vigyék a börtöntbe.

IV.

A vádlott birái fölött és saját ügyében itélkeznek és dühöng.

Ámde az egyház nem kerülhette el a szégyent. Sőt még csak tetőzte egyre nagyobb botrányokkal a papság szégyenét Hegyi s mikor látta, hogy a börtön ajtója elé viszi utja: örülete; makacsságával hihetetlen erőfeszítéseket tett, hogy daczoljon az egyházi és világi hatóságokkal. Amit elkövetett az elővezetetés alkalmával — mikor lépésről-lépésre kellett hurcolni, mert ellenállott: úgy viselte magát a felfüggesztő határozat ellen is, csakhogy ne kelljen annak engedelmeskedni.

E közben ugyanis megindult a világi hatóságok részéről is a bűnügyi eljárás, s Hegyi Antal látta, hogy nincs más menekvés — mint a képmutatás, sirás és könyörgés, meg a rágalmazás.

Hegyi Antal tehát most már maga folyamodott 3-ad fokú, primási szentszékhez, ezekkel a fegyverekkel.

De minő módon?

Soha súlyosabb bűnvádakkal nem illeték 800 év alatt a kath. papságot hazánkban, mint Hegyi Antal, aki több ezer példányban osztotta ki, ma is közközben fekvő szennyiratát, a következő czim alatt:

! Ingyen példány!

!! Kegyeskedjek elolvasni!!

Legyen világosság.

Böjti prédikáció helyett önvédelmére irta és kézirat gyanánt kiadta

Hegyi Antal

hivatalától és javadalmától felfüggesztett csongrádi plébános.

Budapest, 1898

Nyomatott Márián György könyvnyomdájában VIII. Mária-utca 11 sz.

Ebben azt állítja, hogy 1894-ben őt azért üldözték az elsikkasztott misepénzek miatt, mert politikai mártyr volt, s mert az ellenzékhez csatlakozott.

Egy évig meg se mukkant a lesújtó vádak alatt: de mikor 1895-ben a vizsgálat során sikkasztásai be lettek igazolva, védekezése abból állott: hogy mint az Újszászi családdal tette, megakarta félemlíteni vádolóit. Egyéb kívánsága nem is volt, csak az, hogy adják a feljelentést épen ő neki, hogy sajátkezűleg itélkezzen az önmaga bűnügyében vádolói felett! Azt irta ugyanis szennyiratában:

«Én azt kértem a ft. Szentszékétől, hogy adja ki a feljelentést nekem eredetben: hogy hamis vádaskadás miatt bűnvádi feljelentést tehessen azok értelmi szerzői ellen! A ft. Szentszék azonban kérésemet nem teljesítette. . . »

Éppen ezzel a kívánsággal fordult most is Csongrád község közönsége ellen, illetve az indítványt benyújtó képviselők ellen, akik a 8. §. alatt mellékelt határozatra mult évben indítványt adtak be azon a czimen, mert Hegyi Antal a hatóságok elleni tisztetlenségre bujtogatja a népet és folytonos izgatásaival a közbékét veszélyezteti.

Az első bíróság elutasító határozatát megfellebbezte, azonban olyan sértő kifakadásokkal támadta meg a bíróságot, hogy 100 korona pénzbírsággal kellett sujtani őt. Ime így bizonyította be önmaga ellen, hogy az indítványt tevőknek igazuk volt; mikor őt a törvényes jogrend felforgatásával vádolták.

De a Szentszék sem járt különben, mikor nem teljesíté kívánságát, s nem adta

ki neki a feljelentést, hogy önbíráskodás útján döntsön ő, a vádlott saját ügyében.

Saját maga így írja le botrányos magatartását.

«A ft. Szentszék azonban ezt a kérésemet sem teljesítette. Hanem hogy legyen mibe kapaszkodnia és elítéljen: kiválasztott a 43 vádpont közül kettőt, a svájci mise pénzek ügyét és egy hirlapi közleményt (amelyben a püspökét legyalázta) hogy azokra nézve tisztazzam és védjem magam. Ily önkényes eljárásba (?) azonban én nem voltam hajlandó belemenni.

E fölött oly brutális jelenetet provokált Motesiczky János tisztü ügyész és az azóta elhalt Villási István kanonok, hogy nekem *heves természetemnél fogva* a legnagyobb erőfeszítésre volt szükségem, hogy elnyomhassam e fölött érzett felháborodásomat.»

Ezek a saját beismerő szavai, amiből az az igaz, hogy önvédelem helyett biráit féktelen haraggal legyalázta s mérgében sirva fakadt, hogy nem volt módjában őket keresztel gyiba-főbe verni, mint azt Csongrádon tehette hűveivel, büntetlenül.

A szennyiratban aztán megpróbálta a védekezést illetéknéppen. Előadja, hogy ő a küldött összegekből Ribényi Antalnak és Varga Mihálynak is adott misepénzeket. De hogy 1886 évtől 1894 évig adott volna másnak egy fillért is — arra nézve nem tud egyetlen *«szegény felvidéki pap»* tanuskodására sem hivatkozni: sőt kénytelen bevallani — hogy jegyzéke sincs erről; mert hisz *«álmodni sem álmodtam, hogy ezért engem még valaha zaklatni és kerékbe törni fognak.»*

Ártatlan együgyűségében tehát azt hirdeti, hogy birái a legczudarabb hóhérok, ő pedig ártatlan bárány. Mert azok kérik, hogy számoljon el — ő pedig azért ártatlan bárány — mert nem is álmodta, hogy a sikkasztásért szabad lesz őt számadásra vonni, ami már maga a kerékbe törés, holott a hívek fejbetöréseiről neki egy haja szála sem fájt meg.

Örületes megátalkodottságában aztán vádat emel a váci káptalan ellen, azzal fenyegetvén a szentszékét, hogy majd ő is vádol, ha neki nem hagynak békét.

«Mert hiszen kérem — így vádolja a papságot — miséket a püspöki udvar én előttem is végeztetett és utánam is végeztet és még sem jutott eszébe a ftdő Szent-széknek se az elődeimet sem az utódaimat megszámloltatni, csak épen engem.

Hát kérem, ennél még sokkal súlyosabb hibák is törtulnak elő az egyházmegyei kormányzatban, még sem török érte kerékbe a *tetteseket*. Hisz köztudomású dolog, hogy maga a ft. *Ordinariusus évenként fölveszi a kegyes alapítványi pénztárból a szegények, a szegény sorsu plébánosok és káplánok, s a beteg plébánosok és beteg káplánok segély alapjainak kamatait.*

Hova lesznek hát az alapítványi kamatok?

De hát maga a ftdő káptalan sem igen áll különben, melynek tagjai fölöttem itélkeztek. Mikor 1875-ben kezelés végett a különböző alapokat egyesítették, egyik, azóta már elhalt kanonok ur számadásában úgy eltűnt 30.000 frt, hogy annak hova létét nem lehetett megállapítani.»

Aztán így folytatja:

«1885—1886-ban, mikor mint titkár, az egyházmegyei ügyek intézésébe befolytam, a magam tapasztalásából állíthatom, hogy kimutatást minden sürgetés daczára sem kapott az egyházmegyei hivatal. Az egyes plébániák előtt ma is mélyeséges titok, hogy miként és hogyan állanak alapítványi tőkék? Mert azokról nemesak hogy semmi időleges kimutatást nem boesát közre az egyházmegyei hatóság, hanem még a direkt tudakozódásra sem adja meg a kellő felvilágosítást.

Hozhatnék fel ezeknél még súlyosabb eseteket is — írja a rágalomgyártó szennyirat — azonban azzal fejezi be piszkolódásait, védelem helyett, — hogy: «de nekem nem czélom a vádaskodás. Csupán

arra kívántam rámutatni, hogy akik engem pár száz frt elszámolásáért az akasztófaig zaklatnak, azok százezereket a legpéldátlanabb könyelműséggel kezelik.»

Ez a gyalázatos rágalom volt az elszámolás, amiből megtudhatta a világ, hogy Hegyi a 104.000 misepénzt elmondta két társával: mert csak Ribényi meg Varga neveire hivatkozott, mint akiknek adott miséket, egyik 24 frtot beismert, a másik pedig épen a feljelentő volt, aki leplezte a csalót és sikkasztót.

(Folyt. köv.)

UJDONSÁGOK.

— **A belügyminiszter a közveszélyes örült ellen.** Bába Szabó Rókus esetét a fővárosi lapokból ösmerik t. olvasóink. Így köztudomású az is, hogy a nevezett öreg úr Széll Kálmánhoz, Magyar ország kormányelnökéhez fordult panasszal, akinek igazságos eljárásában még senki sem csalódott. A szavaira nézve udvarias, de tetteiben vaserélyű kormányelnök — azonnal megindította az eljárást a közveszélyes egyén ellen teendő intézkedések tárgyában. Remélhetjük tehát hogy — végre megszabadul Csongrád közönsége — a legveszedelmesebb átkától, mint b. emlékü püspöke őt jellemezte.

— **Iparkamari közgyűlés.** A szegedi kereskedelmi és iparkamara a f. hó 18-án a kamara székház termében tartja meg éves rendes közgyűlését. Nálunk két tag képviseli a helybeli iparos és kereskedők érdekeit, azonban még eddig egyszer sem mutatták ki, hogy a kereskedők és az iparosok valóban képviselve vannak. Így pl. akkor sem szólottak fel: midőn a kamara elnöksége a kereskedelmi érdekekkel szemben a «Magyar folyam- és tengerhajózás részvénytársaság» érdekei mellett adott véleményt a kereskedelmi miniszteriumhoz. Nagyon kívánatos lenne, ha a helybeli iparosok és kereskedők által választott kültagok közül legalább az egyik megjelenne és ott interpellálná az elnökséget, mi vezette arra, hogy a kereskedelmi érdekekkel szemben állást foglalt. Ezt annál is inkább meg kell tenni: mert a szervezett társulat, mint halljuk, a ladik-állomások közül is többet be akar szüntetni. Pedig ha már az a t. társulat minden kötelezettség alól kibúvik, hát akkor miért veszi fel az 1 millió korona subvenciót?

Bál. Ez alkalommal a «Csongrádi Kereskedők Egylete» által f. hó 9-én a kaszinó termeiben rendezett jótékony célú mulatságról emlékezünk meg. Nyolcz napon belül immár a második fényes és jól sikerült táncszünet! A bál nem csak erkölcsi eredmény dolgában volt kielégítő, hanem anyagilag is, amennyiben 160 koronát jövedelmezett, mely összegből 70 korona a kereskedők egylete könyvtára, 70 koronát, a helybeli izr. nőegylet, 20 koronát, a kaszinó könyvtára javára adott.

— **A 48-as népkör elleni vizsgálat.** A napokban lettek beidézve a 48-as népkör két tagja, a körnek hatóság elleni izgatásai ügyében, s ama meglepő nyilatkozatot tettek, mint ők beszélik, hogy nekik semmiféle tudomásuk nem volt arról, hogy Hegyi Antal, mint a kör elnöke, afféle röpi-veket bocsájt ki, amelyekért a körnek gyűlik meg a baja. Még cizfráb sorsa lesz annak a fenyegető feliratnak, amelyet Hegyi Antal, a hét csongrádi lakos nevében a képviselőházhoz felküldött, amelyben nem kevesebb büntetett követek el az aláírók, mint a felséges törvényhozást megfenyegették, hogy csapják el az összes hatósági egyéneket Csongrád hivatalaiból s azokat is Hegyi kormányozza a saját

embereivel: különben bármit is csinál a törvényhozás, meg valamennyi hatóság: ők előre kijelentik, hogy nem engedelmeskednek a törvényhozásnak se!

— **Szabadíts meg a gonosztól!** Lapunk mai száma kizárólag azzal az emlékirattal foglalkozik, amelyet lapunk a hazai közönség számára fog közre adni, hogy tájékozva legyen a hazai közönség is végre a csongrádmegyei és főleg a csongrádi anarkhista üzelmek felől, amelyekre nézve Hegyi Antal és Sima Ferencz v. b. t. t. a szájhazafiság legvéresebb színével öltöztették gaztetteiket s félretudták vezetni az országos közvéleményt, nem közönséges büntetteiket illetőleg. Szentés város közönsége tétlen kezekkel nézi Sima Ferencz újabb botránnyait: Csongrád város közönsége ellenben addig nem fogja abba hagyni küzdelmeit, míg nem lesz sikere. S ha a kormány, ha gróf Károlyi Sándor és a püspöki udvar még most sem elégtelték meg szenvedéseiket; úgy *Ő felségéhez, a legfőbb* kegyúrhoz fognak folyamodni, akinek születése napján a templom ajtóját bezáratta az ünnepek elől, a hazaáruló csaló és sikkasztó pap, aki a király, állami hatalom kigúnyolását, az Isteni hatalom czégeré alatt, egész rendszeresen üzi: s ott a trón zsámolyánál fognak esedezni, hogy: szabadítsa meg Csongrádot a közveszélyes gonosztól és örülttől!

— **«Országos Kiadvállalat»** cég alatt Budapesten új kiadó-társaság alakult, a mely különösen a magasabb irányú szépirodalom művelését s a tudományok népszerűsítését tűzte feladatul.

Nélkülözhetetlen háziszer a Pserhofer J. féle vértisztító labdacok, melyek különösen nehéz emésztésnél és az ebből származó bajoknál felülmulthatatlan hatásuak.

A közönség köréből.

A csongrádi fogyasztási szövetkezet f. évi január hó 24-én történt legéese folytán azt hittük, hogy fogy. szövetkezetünk leégésével mi részvényesek is leégtünk illetve szövetkezetünk felbomlik. Hanem dicséret a szövetkezet minden alkalommal tapasztalt ügybuzgó vezetőségének örömmel kell jelezni, hogy a fogy. szövetkezet a Piacz-tér — Holló-féle házban — f. hó 4-én újból megnylt s kevés megszakítással folytatja előbbi üdvös működését. Örömmel vettük tudomásul, hogy a szövetkezet mindennemű áru- és felszerelési a «**Fonciere Pesti biztosító intézet**»-nél voltak biztosítva, melynek képviselői a kárt követő napon a kár felvétele végett a kár színhelyén nyomban megjelentek s addig nem is távoztak, míg a kárügyletet le nem bonyolították és pedig mint értesülünk, szövetkezetünkre oly gyorsan és előnyösen, hogy már liquidált kárösszeget is felvették, miért is nevezett intézet ismert szolid díjtételeinél fogva is méltán megérdemli, hogy az öszközönség jóakarató támogatásába ajánljuk.

Csongrádon helyi ügynöke Boda Márton tanító úr.

Felölös szerkesztő: **Éder János.**
Társ-szerkesztő: **Holló Adolf.**
Kiadvállalatjados: **Weisz Márk.**

338/1901. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csongrádi kir. járásbírósa mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Ornyik György csongrádi lakos végrehajthatónak, valamint Német Joachim csongrádi lakos csatlakozott végrehajthatónak — Német Julianna férj. Illés Györgyné csongrádi lakos végrehajtást szenvedett elleni 120 korona és 17 kor. 30 fill. tőke s jár. iránti végrehajtási ügyében a csongrádi 9041. sz. tkvben A+1. sorsz. alatt felvett Német Julianna férj. Illés Györgyné nevében álló 8119—8124/a. 2. hrszámú 7 hold 814 □-öl térfogatú tanyaföld 664 korona, továbbá az ugyanezen tkvben felvett Német Julianna férj. Illés Györgyné nevében álló a

8119—8124/a. 2. hrszámú $\frac{2}{8}$ telek utáni osztatlan réti járandóságnak egyharmad része 230 korona kikiáltási árban az **1901. évi márczius hó 26-ik napján d. e. 9 órakor** a csongrádi kir. járásbírósa helyiségében árverés alá fog bocsájtatni s a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervény mellett átszolgáltatni.

Kelt Csongrádon, 1901. évi február hó 3-án, a kir. járásbírósa mint tkvi hatóság

Laurisin Miklós
kir. aljárásbíró.

56/1901. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a csongrádi kir. járásbírósa 1901. évi V. 4/1. számú végzése következtében dr. Szarka Mihály ügyvéd által képviselt Kovács Mária férj. Hajdú Jánosné javára Kovács János, Kovács Mihály és Kovács Erzsébet ellen 1521 kor. 90 fill. s jár. erejéig 1901. január 19-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1210 koronára becsült következő ingóságok u. m. bútorok, ágyneműek, lovak, sertések, ludak, életneműek, koszik és takarmány neműek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a csongrádi kir. járásbírósa 1901. évi V. 4/2. számú végzése folytán 1521 kor. 90 fill. tőkekövetelés, ennek 1899. évi május hó 8-ik napjától járó 5% kamatai, $\frac{1}{3}\%$ váltó díj és eddig összesen 490 kor. 20 fill.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig I. és II. r. végrehajtást szenvedő tanyai lakásán és III. r. végrehajtást szenvedett belvárosi lakásán Csongrádon leendő eszközölésére **1901. évi február hó 25-ik napjának délutáni 2. 3 és 5 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csongrádon, 1901. évi február 12.

R. Papp István
kir. bírósági végrehajtó.

Gépjavitó üzlet megnyitás.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy itt helyben Szt. György-uteza 2. sz. alatt egy gépjavitó

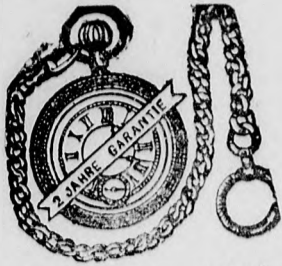
m ű h e l y t

rendeztem be, amelyben mindennemű gazdasági gépeket teljesen szakszerűen és jutányos árban javítok.

A n. é. közönség pártfogását kéri kiváló tisztelettel

Gyánti István.

Sok pénzt!!!

meglehet takarítani óra, óraláncz és ékszer vásárlásnál ha azt az ember

J. WANDERER

Krakau Strádom 2.

óra gyárából szerzi be.

Képes árjegyzéket hűd bérmentve bárkinek ingyen ha ez iránt hozzá fordul.

Nem megfelelő 8 napon belül szívesen vissza vesz.

100 számú Nickel Cylinder remontoár óra 1 frt 90 kr. ugyanaz a Király arcképével 20 krajczárral több.

900 számú ezüst remontoár óra 4 frt. 50 kr. lánczozal együtt 5 frt. 50 kr.

26 - 14

BOR. 1-2 éves homoki ó-bor. 22 krtól 34 krig. Ujbor 22 krtól 50 krig. Fajtiszta, kitünően beérett 11 jeles csamege- és 11 borfajból. Sima vessző 2 és firtól felfelé. 2 éves gyökeres 12 firtól felfelé.

Nemes eperfa. 2-3-4-5 éves igen erős csemete 6 láb magasán ojtva 30 krtól 60 krig. Nagyban vételnél 10-50 százalék engedmény.

Birsojtvány. Rendkívül nagygyümölcsű 7 fajban. Vannak rendelőim, kik ezer számra ültetik, mert renkeivül hamar és bármilyen talajban bőven terem. A szép növésű 2-3-4-5 éves fák drbja 15 krtól 50 krig. Nagy vételnél olyan engedmény mint a *epernél*.

Spanyol meggy. Pándi vagy Körösi megyy. Gyümölcse rendkívül keresett, mert befőzése legalkalmasabb, 2-3-4-5 éves fák drbja 15 krtól 50 krig. Nagy vételnél olyan engedmény, mint az *epernél*.

Diófa. Könnyű töretű. 2-3-4-5 éves fák ára 15 krtól 50 krig. Nagyobb vételnél 10-50% engedmény.

Mindenféle nemes gyümölcsfa. Körte, alma, szilva, őzsi és kajszinbarack cseresnye, meggy, szelid gesztenye, lasponya, szomorú alma, szomorú eper magas és törpe alakban. Ára 15 krtól 50 krig. Nagyban vételnél tem 3 engedmény.

Kiselejtett ojtvány. 2-3-4-5 éves példányok ára 2, 5, 7, 10, 15 kr.

Mindenféle vadonc. 1000-re 5.85 firtól 19 firtig.

Akác. 1-2 éves, 1000-re 3.50 firtól 12 firtig. Végletlen nagy készlet.

Sövénykészítésre gleditsea (lepényfa, Krisztus koronája), 1-2 éves, 1000-re 4 firtól 14 firtig.

Sövénykészítésre melura *aurantica* 1000-re 5.85 forinttól 20 forintig.

Kerti eszköz. Horoló szőlőültető vas, kerti fűrés, olló, görbe szemző, valamint ojtókés, jella, ojtókenőcs igen olcsó áron és kitünő anyagból.

Viszonteladók kerestetnek s ezek 5-10-20-30 százalék engedményen túl 6 heti, esetleg 4-6 havi hitelt is kapnak. *Ar- és névjegyzéket* küld.

Ungváry László Czeglédről.

M.K. EGYETEM
VEGYTANINTÉZETE
A
KRISTALY
SZT. LUKÁCSFURDÓI
HEGYFORRAS
IGEMISZTA
BICARBONAT
ÁSVÁNYVIZ
KAPHATÓ
FÜSZERKERESKEDESEKBEN
VENDECLOKBEK
ÉS MINDEN VASUTI
ETKEZŐ KÖCSIBEN

Több száz kiváló orvos által ajánlva.
A legizletesebb és legolcsóbb ásványviz.

Kapható:

Minden jobb fűszerkereskedésben és vendég-
lőben.

Köhögők és huutos szenvedőknek a

Kaiser

mell-bonbon
a legbiztosabb
gyógyszer

2650

közjegyzőileg
elismert
bizonyítvány

Egyedüli álló bizonyítéka a biztos se-
gítségnek **köhögés, reketség, hu-
rut és elnyálkásodásról**. 1 cso-
mag 20 és 40 fillérér kapható Csongrádon

Ungváry József

gyógyszerésznél

Nélkülözhetetlen házi gyógyszer
minden családnál!

Pserhofer J.
VÉRISZTÍTÓ LABDACSAI

Értizedek óta el vannak terjedve az egész világon a
kevés azon család, a hol ez a páratlan házi gyógyszer
hiányzik.

E labdacsokat az orvosok különösen az oly bajok-
nál ajánlják, amelyek nehéz emésztésnek s dugulásnak
következményei, mint pld. zavar az epékeringésben,
nájfadalmak, szelbántalmak, köhögés, ar nyér stb.

Vértisztító hatásuknál fogva kiválóan jó hatást gya-
korolnak vérszegénység esetében s az ebből származó
bajoknál, mint **déges fejfájás, sápkor** stb. E vértisztító
labdacso nagy előnye, hogy szeliden hatnak. Újadal-
mat nem okoznak s így a leggyöngébb szervezettél
bíró egyének, sőt gyermekek is bátran használhatják.

Használati utá-
sítás mellékelve.
1 doboz, mely 15 labdacsoból áll 21 kr.
1 tegeres, mely 6 doboz 1 frt 05 kr.
A pénz előzetes beküldése után
bérmentve:

1 tegeres	1 frt 25 kr.
2 tegeres	2 frt 30 kr.
3 tegeres	3 frt 35 kr.
10 tegeres	9 frt 20 kr.

Egyedüli készítő és szétküldési főraktár:
Pserhofer J. gyógyszerész
Bécs, I. Singerstrasse 15.

Elterjedtségükneél fogva e labdacso a legkülönbözőbb
alakokban és nevek alatt utánaosztatnak, tehát mindenké-
csak PSEPHOFER fölé vértisztító labdacsokat kérjen, s
csak azok valódiak, amelyek dobozainak fedelén piros
szinben „PSEPHOFER“ kézírása látható.

Nélkülözhetetlen házi gyógyszer
minden családnál!

Övakkorunk utánaosztóktól!
Ezen labdacso hatás
gyors és biztos!

Szamtalan hálá- és
elismerő-nyilatkozat!
A legelőkelőbb orvosok
által ajánlva!

Patkányölő

(Felix Immisch Delics)

a legkitünőbb szer patkányok és egerek
gyors és biztos elpusztítására. Ártalmatlan
emberek és házi állatokra. Kapható cso-
magban 1 korona 20 és 60 fillérért Ung-
váry József gyógyszerésznél helyben.

Hirdetések

jutányos árban

felvételnek

lapunk kiadóhivatalában.

